

РОЛЬ ГЕНДЕРНОЇ СТАТИСТИКИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ

Боброва Юлія Юріївна

докторка юридичних наук,

старша викладачка кафедри правового забезпечення

Військового інституту

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна

Статистика відіграє свою особливу роль у адекватній оцінці наявності чи відсутності того чи іншого факту, явища у суспільстві. Саме необхідна інформація щодо кількісних характеристик правових категорій отримується шляхом збирання та аналізу статистичних даних.

Гендерна статистика – засіб збору інформації з розподілом її за статтю. Диференційовані за статтю статистичні дані є кількісною інформацією про відмінності та нерівність між жінками і чоловіками, яка дозволяє відобразити гендерну картину того чи іншого досліджуваного питання, однак не дає пояснень, чому гендерна ситуація є саме такою.

Наслідком збору статистичної інформації під час вивчення певної проблематики, на наш погляд, є наочне отримання реального нового знання про сучасний стан досліджуваного питання крізь гендерну призму, яке виключає будь-які сформовані до того припущення, оскільки цифри зазвичай є чіткими вихідними даними.

Гендерно диференційована статистика є найбільш помітною і, на перший погляд найменш суперечливою інформацією, яку тільки можливо отримати про гендерні взаємовідносини. Вона виявляє рівності та нерівності поміж жінками та чоловіками у цілій низці сфер. Її використання дозволяє зробити мапу гендерного розподілу та задокументувати його, однак вона не надає пояснень, чому гендерна картина є саме такою. Перевага підготовки власних статистичних матеріалів полягає у тому, що в результаті можна отримати задокументоване знання про реалії щодо обох гендерів з огляду на конкретну проблему, з якою ведеться робота. Таким чином, є змога переконатися, що знання не ґрунтується на (некоректних) уявленнях про реальність. Досвід також демонструє, що статистична інформація стосовно гендерної нерівності може відкрити очі тим людям, які не вважають, що гендер і гендерна рівність є тими речами, над якими варто працювати. Дуже важко наполягати на тому, що «у нас тут гендерна рівність», якщо цифри говорять про інше. Крім того, статистична інформація є наочним шляхом оцінки того, чи призводить робота у сфері гендерного інтегрування до бажаних результатів. У роботі у сфері гендерної рівності та гендерного інтегрування гендерно диференційовані статистичні дані часто є легкозрозумілим інструментом. Цифри говорять чіткою мовою. Втім це не завжди означає, що статистика є об'єктивною та однозначною. Статистику варто використовувати обережно, розуміючи, що існує можливість на підставі цифр зробити неправильні висновки. Наприклад, слід звертати увагу на те, чи є розбіжність між назвою статистичних даних та інформацією, яку статистика показує насправді. Це може здаватися банальним, але багато непорозумінь виникає саме через це. Потрібно також усвідомлювати, що статистику можна маніпулювати переважно для того, щоб вона показувала те, що потрібно [1].

Аналіз нормативно-правових документів, які регулюють діяльність з обліку та донесення Збройних Сил України, зокрема, Наказу Міністерства оборони України «Про

затвердження Інструкції з організації обліку особового складу Збройних Сил України» від 26 травня 2014 № 333 [2] засвідчив, що станом на сьогодні не проводиться узагальнення показників гендерної статистики, що дали б змогу оцінити становище жінок і чоловіків в українській армії, за винятком загальної їх чисельності.

Гендерна статистика відіграє свою особливу роль у адекватній оцінці забезпечення та реалізації гендерної рівності, зокрема і в українській армії, адже необхідна інформація щодо кількісних характеристик тих чи інших проблемних питань, порушень чи навпаки досягнень статевого паритету отримується шляхом збирання та аналізу статистичних даних, які в достатній мірі на сьогодні відсутні.

Отож, для отримання диференційованих за статтю статистичних даних у Збройних Силах України необхідно:

- удосконалити механізми реєстрації та формування показників, необхідних для подальшої обробки інформації;

- сформуванню перелік відомостей, які підлягають обліку під час реєстрації документів в системі електронного документообігу (СЕДО) та проведення певних аналітичних висновків чи дій з ними;

- здійснити кадрове забезпечення спеціалістами із відповідною освітою та навичками роботи, які б займалися веденням гендерної статистики;

- провести комплекс необхідних заходів (навчання, семінари, стажування, тренінги) з навчання, удосконалення знань, умінь, підвищення кваліфікації працівників, які відповідають за ведення кадрової роботи на місцях, які будуть здійснювати збір та обробку диференційованих за статтю статистичних даних.

Збройним Силам України найближчим часом необхідно забезпечити збір, аналіз інформації, розподіленої за статтями, зокрема:

- щодо загальної кількості осіб, призваних на військову службу, з розбивкою на чоловіків та жінок;

- щодо загальної кількості військовослужбовців ЗС України, звільнених з військової служби з розбивкою на чоловіків та жінок;

- щодо загальної кількості військовослужбовців ЗС України, які перебувають в декретній відпустці з розбивкою на чоловіків та жінок;

- щодо загальної кількості жінок та чоловіків, котрі перебувають на керівних посадах у ЗС України;

- щодо загальної кількості жінок та чоловіків, котрі проходять військову службу у ЗС України у відповідності до військових звань;

- щодо загальної кількості жінок та чоловіків, які вступили на навчання до Центрів підготовки, військових коледжів, вищих військових навчальних закладів Сухопутних військ ЗС України та успішно завершили їх;

- фактів гендерно-зумовленого насильства та дискримінації за статевою ознакою тощо.

Наскільки б дієвим способом реального відображення гендерної рівності у тій чи іншій сфері суспільних відносин не видавалася гендерна статистика – завжди варто зважати на те, що статистичні дані не завжди є об'єктивними та однозначними, ними часто маніпулюють задля висвітлення у потрібному ракурсі.

Список використаних джерел:

1. Карбовська Н., Литвинова Т., Магдюк Л. Інструменти інтегрування концепції соціально-гендерної рівності в роботу органів місцевої влади. 2010. URL: https://www.uwf.org.ua/files/gender_manual.pdf (дата звернення: 11.09.2022).
2. Наказ Міністерства оборони України «Про затвердження Інструкції з організації обліку особового складу Збройних Сил України» від 26 травня 2014 № 333. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0611-14#Text> (дата звернення: 10.09.2022).